MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIM MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIM MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR

CİLT: 24 — 31 TEMMUZ 1961 — SAYFA: 1164

KARARNAME :

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE
KARARLAR
Tetkik Dairesi
Karar Sayısı
5
——
1432

Yapılan eksiltmesine istekli çıkmadığı ve bir aylık pazarlık müddeti içinde de ihale edilemediği takdirde, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı yatılı, pansiyonlu okul ve kurumların ihtiyacı için satın alınacak yiyecek, yakacak ve temizlik maddelerinin, (1961 malî yılına münhasır kalmak şartiyle) 2490 sayılı kanunun 46 ncı maddesinin (R) bendine göre pazarlıkla temini Maliye Bakanlığının muvafık mütalâasına dayanan mezkûr Bakanlığın 28-6-1961 tarihli ve 853-1/14184 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunca 7-7-1961 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Devlet Başkanı ve Başbakan **Org. C. Gürsel**	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı **F. Özdilek**
Devlet Bakanı **S. Ulay**	Devlet Bakanı **H. Mumcuoğlu**
Adalet Bakanı **E. Tüzemen**	Millî Savunma B. **F. Özdilek**
İçişleri Bakanı **N. Zeytinoğlu**	Dışişleri Bakanı **S. Sarper**
Maliye Bakanı **K. Kurdaş**	Millî Eğitim B. **A. Tahtakılıç**
Bayındırlık Bakanı **Prof. M. Gökdoğan**	Ticaret Bakanı **M. Baydur**
Sa.ve So. Y. Bakanı **R. Üner**	Gümrük ve Tekel B. **F. Aşkın**
Tarım Bakanı **O. Tosun**	Ulaştırma Bakanı **O. Mersinli**
Çalışma Bakanı **C. Talas**	Sanayi Bakanı **İ. Soyak**
Ba., Ya. ve Turizm B. **C. Baban**	İmar ve İskân Bakanı **R. Özal**

ORTA ÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Şube: 6
Sayı: 853.1-15852

18-7-1961
ÖZET: Bakanlar Kurulu kararı h.

Yatılı, pansiyonlu okul ve kurumların ihtiyacı için 1961 malî yılında alınacak yiyecek, yakacak ve temizlik maddelerinin pazarlıkla sağlanması hakkındaki 5/1432 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinin bir örneği yukarıya aynen çıkarılmıştır.

Gereğince muamele yapılmasını rica ederim.

M. Eğitim Bakanı y.
Mehmet Arslantürk

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar s; 193
Karar s: 7-7-1961

ÖZET: Özel Tarhan Koleji'nin ilk kısım 2. ve 4. sınıflarının muadeleti h.

İstanbul Özel Tahran Kolejinin halen faaliyette bulunan ilk kısım 2 ve 4. sınıflarında İstanbul İlköğretim Müfettişi Şevki Erışık tarafından yapılan teftiş neticesinde, mevcut ilk kısım 2. ve 4. sınıfların, Özel Okullar Genel Müdürlüğünün 17-6-1961 tarih ve 420.1-1117 sayılı teklif yazısı üzerine resmî ilkokullarımızın aynı sınıflarına muadil sayılması hususunun Bakanlık Yüksek Makamının tasvibine arzı kararlaştı.

Uygundur.
7-7-1961
M. Eğitim Bakanı a.
N. Adil Erkman

İLKÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Şube: 9-27710

14-7-1961
ÖZET: 222 Sayılı Kanunun 78. maddesine ait Sosyal Hizmetler h.

VALİLİKLERE

222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 78. maddesinin (b) fıkrasında yazılı hizmetlerin gerçekleştirilmesi için, Bakanlığımız 1961 malî yılı bütçesinden ilinize (   ) lira gönderilmiştir.

Kanunun 76. maddesinin (d) fıkrası hariç, diğer fıkralarda yazılı gelirler toplamının % 70 şi, maddenin (a) fıkrasında yazılı işlere tahsis olunduktan sonra; geriye kalan % 30 lar gönderilen ödenekle birleştirilerek aşağıda açıklandığı şekilde 78. maddenin (b) fıkrasında yazılı hizmetlere harcanacaktır.

76. maddenin (d) fıkrasında gösterilen, köy bütçelerindeki % 1o ların tamamı ise 82. madde hükmü gereğince her köyün kendi ihtiyaçları gözönünde tutularak, yine 78. maddenin (b) fıkrasındaki hizmetlere tahsis olunacaktır.

(b) fıkrasına dahil masraflardan biri de personel giderleridir. Bu giderler, 81. maddenin 3. paragrafındaki hüküm gereğince yukarıda gösterilen gelirlerin hiçbir zaman % 30 unu aşamaz. Bu itibarla 78. maddenin (b) bölümünde zikredilen bölge doktorları, sağlık memur ve hemşireleri, yapı işlerinde çalıştırılacak teknik elemanlar ile ilköğretim müdürlükleri bürolarında çalıştırılacak ücretli personel ve okul hizmetleri tâyininde bu nispetler önemle gözönünde tutulacak, personel tâyini hususunda yalnız hizmetin icabı düşünülerek azamî tasarrufa riayet edilecektir.

Bu suretle tâyinleri yapılan personel, 78. maddenin (b) fıkrasında yazılı hizmetler dışında asla çalıştırılmıyacaktır.

Personel masrafları çıkarıldıktan sonra kalan ödenek 78. maddenin (b) fıkrasında gösterilen aşağıdaki hizmetlere sarfolunacaktır:

1 — Küçük onarımlar.
2 — Okulların genel giderleri.
3 — Pansiyonlu ilkokullar, tamamlayıcı kurslar ve sınıfların masrafları gibi her türlü giderler.
4 — Yoksul öğrencilere parasız verilecek okul kitapları ve ders levazımı.
5 — Öğrencilerin yiyecek ve giyecek noksanlarının gidirilmesi.
6 — Esaslı hastalıkların tedavisi.

Her il'e göre ayrı özellik ve önem taşıyan bu işlerin gerçekleştirilmesinde gözönünde tutulması gereken hususlar aşağıda sırasiyle açıklanmıştır.

1 — Küçük onarımlar:

İlkokullarda, okulla ilgili tesisler ve öğretmen evlerinde zaman zaman yapılması zarurî görülen badana, boya, sıva, cam çerçeve tamirleri, kiremit aktarması ve benzerleri, gibi bir defaya mahsus olmak üzere keşfe müstenit tutarları köy okullarında (5000), kasaba ve şehirlerdeki büyük okullarda (10000) lirayı geçmiyen işler küçük onarım itibar olunacaktır.

Okul binalarında, tesislerde ve öğretmen evlerinde görülecek en küçük arıza zamanında ele alınacak, derhal onarılacak ve bu suretle büyük masraflara yol açan ihmallere asla imkân verilmiyecektir.

2 — Okulların genel giderleri:

Her okulun yıllık genel giderleri, dershane, öğrenci ve öğretmen sayısına, mevcut araç, gereç miktarlarına göre bir birinden farklıdır. Bu itibarla bu maksat için ayrılacak ödenek, ilköğretim kurullarınca düzenlenen ihtiyaç listelerine göre Millî Eğitim müdürlüklerince dağıtılır.

Ödenek tevziinde her okulun hakikî ihtiyaçları esas tutulmalıdır.

3 — Yoksul öğrencilere parasız verilecek okul kitapları ve ders levazımı:

İlköğretim kurullarınca, yoksul öğrencilerin saptanmasında ve bu öğrencilerin ihtiyaçlarını temin işlerini düzenleme ve plânlamada aşağıdaki hususları bilhassa gözönünde tutulmalıdır:

a) Yardıma muhtaç öğrencilerin saptanmasında ötedenberi alışılmış yoksulluk belgesine (fakruhal mazbatası) baş vurulmayıp, ilköğretim kurullarınca okul idarelerinin de yardımlarını temin suretiyle öğrenci velilerinin geçim durumları üzerinde ciddî incelemeler yapılarak, bu hususta kanunun hedef tuttuğu maksadın objektif olarak sağlanmasına çalışılacaktır.

Mahallen düzenlenen yoksul öğrenci listeleri en son il ilköğretim kurullarında toplanacak ve il ilköğretim kurulları bu husus için ayrılmış ödenek miktarını gözönünde tutarak, satın alabilecekleri okul kitabı ve ders levazımı miktarını evvelden tâyin ve tesbit edeceklerdir.

İl ilköğretim kurulları; alt kurullardan gelen ve yoksulluk derecelerine göre düzenlenen listelerde yazılı öğrencilerden kimlere ve ne miktar yardım yapılacağını isimen belirteceklerdir.

Bu çalışmalar yapılırken, bilhassa büyük merkezler dışında kalan ve fakat sosyal ve geçim durumları itibariyle hakikaten yardıma muhtaç çevrelerdeki öğrenci ihtiyaçlarının giderilmesi ön plânda tutulmalıdır.

b) 78. maddenin (b) fıkrasında saptanmış olan hususlardan ders kitaplarının temini keyfiyeti ön plânda telkin edilmektedir. Ders levazımı olarak da sırasiyle defter, kalem, lâstik, pergel, cetvel tahtası, iletki gibi her öğrencinin öğrenimde şahsen kullanabileceği materyaller düşünülecektir. Malî imkânlar elverdiği takdirde bunlar dışında atlaslar, resim-iş dersleri malzemesi ve ilkokul programındaki öğretim araç ve gereçlerinden öğrenciler için lüzumlu görülenlerin de temini cihetine gidilmelidir.

c) İl ilköğretim kurumları, yoksul öğrencilere verilecek kitap ve ders levazımının zamanında öğrencilerin elinde bulunmasını temin bakımından mahallin özelliklerine ve imkânlarına göre ihtiyaçları toptan tedarik etmek, ilce ilköğretim kurullarına ödenek vermek veya okul kooperatifleri yolu ile bu ihtiyaçları sağlamak hususunda en uygun ve en ekonomik yolları araştıracaklardır.

Bu maksatla kitap yazarları, yayın evleri, Öğretmenler Bankasının Ders Araçları Şirketi ile derhal temasa geçilmeli ve iskontolu mübayaalar için toptancılarla anlaşmalara girişilmelidir.

d) Yoksul öğrencilerin kitap ve ders araçlarının temininde, sadece mevcut ödeneklerle yetinilmeyip, köy, kasaba ve şehirlerde gelenekleşmiş bulunan mahallî yardımlardan, okul- aile birliklerinden, hayır cemiyetlerinden ve hamiyetli vatandaşların bu hususta yapacakları yardım ve bağışlardan da azamî derecede faydalanılmalıdır.

e) Kurullarca; kitap ve ders levazımının dağıtımında evvelce düzenlenmiş bulunan listelere göre azamî dikkat ve titizlik gösterilecek ve ders yılı başlarken diğer arkadaşları gibi fakir ve yoksul öğrenciler de muhtaç bulundukları öğretim vasıtalarına kavuşturulmuş olacaklardır.

f) Gerek yardım şeklinde temin olunan ve gerekse öğrencilerin kendi paralariyle aldıkları kitap ve ders levazımının ders yılı içerisinde temiz kullanılması için öğrencilere iyi alışkanlıklar kazandırılması yolunda okul idareleri ve öğretmenlerce her türlü tedbir alınacak ve ders yılı sonunda bunların gelecek yıllarda da istifade edilmek üzere bağışlanması telkin edilecektir.

Bu hususta bedeli öğrenciler tarafından ödenen kitap ve ders levazımının bağışlanmasında öğrenciler zorlanmıyacaklardır.

4 — Öğrencilerin yiyecek ve giyecek noksanlarının telâfisi:

222 Sayılı Kanunun 78. maddesinin (b) fıkrasındaki hüküm, ilkokul öğrencilerinin yiyecek ve giyecek noksanlarının giderilmesini ilk defa Devlet görevleri içine almış bulunmaktadır.

Parasız ilköğrenime yepyeni bir mâna kazandırmış olan bu hükmün iyi anlaşılması ve maksada uygun olarak plânlı bir şekilde uygulanması, öğrencilerimizin gelişmelerinde ve yetişmelerinde önemli rol oynıyacaktır.

İyi gıda almayan ve sağlık şartlarını haiz bulunmayan bir öğrencinin normal inkişafına inanmak mümkün değildir. Bu itibarla genç kuşakların yetişmelerinde bu hususun gözönünde bulundurulması büyük önem taşımaktadır.

Gıda maddelerinin ve giyim eşyasının teminini mümkün kılan gelir kaynakları aşağıda sırasiyle gösterilmiştir.

a) 222 Sayılı Kanuna göre bütçelere konulan ödenekler;

b) Devlet tarafından ayniyat olarak temin olunan besin maddeleri;

c) Halkımızın gelenekleşmiş yardımlariyle elde edilecek para ve ayniyat;

d) Çeşitli kurumlardan sağlanacak yardımlar;

e) Uygulama bahçeleri ve okul tarlalarının işlenilmesinden elde edilecek ürünler;

f) İlköğretim kurullarınca meydana getirilecek olan tesislerin gelirleri;

A — Beslenme ile ilgili problemler:

1 — Şimdiye kadar yapılan araştırmalarda Türkiye'de öğrencilerde görülen beslenme noksanlığının en yaygın şekilde protein ve A, B, C, vitaminleri noksanlığından, bilgisizlik ve yanlış inançlar sebebiyle bozuk beslenmeden ileri geldiği tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Beslenmede görülen noksanlıkların hangi yiyecek maddeleriyle telâfisinin mümkün bulunduğu aşağıda gösterilmiştir:

Protein:

I — Hayvansal: Et, balık tavuk, yumurta, süt, peynir.

II — Bitkisel: Fındık, fıstık, baklagiller (fasulye, nohut, mercimek, bakla bezelye).

A Vitamini:

Karaciğer, tereyağı, havuç, pazı, ıspanak, şalgam, kayısı, şeftali, yumurta, peynir..

B Vitamini (Tiyamin):

Kepekli un, yer fıstığı, fındık böbrek, yürek karaciğer, yeşil sebzeler.

B_2 Vitamini (Riboflavin):

Et, süt, karaciğer, böbrek, yumurta, balık, peynir, patates, fındık, yeşil sebzeler.

C Vitamini:

Portakal, mandalina, limon, greyfurt ve bütün turunçgiller, böğürtlen, marul, lahana, karnıbahar, ıspanak, şalgam, yeşilbiber, taze üzüm çilek, yeşil salata.

Görüldüğü üzere bu besin maddeleri yurdumuzun her tarafında bol miktarda bulunduğu ve yetiştirildiği halde velilerden bir kısmının yoksulluğu bir kısmının da bilgisizlikleri sebebiyle öğrencilerimiz bu besinlerden lâyikiyle faydalandırılamamaktadırlar.

Bu itibarla; ilköğretim kurulları bir taraftan çocuklarda görülen besleme noksanlıklarını telâfiye çalışırken, diğer taraftan da çevrelerindeki aileleri çeşitli yollarla aydınlatmalıdırlar.

Beslenme işi herşeyden önce sağlık ve temizlik kurullarına uygun olarak yürütülmelidir. Çocukta, personelde, sınıfta, mutfakta, mutfak malzemesinde, heryerde ve herşeyde temizlik ve düzen sağlanacak, devamlı sağlık kontrolü yapılacaktır.

Beslenmenin hedefi; daha ziyade beslenme ilmine uygun metotlarla öğretim ve eğitimi sağlamaktır. Bu suretle çocuklarımız:

a) Sıhhî beslenmeyi (beslenmenin normal gelişmedeki önemini, herhangi bir yaş ve işde bulunan bir insanın günlük gıda ihtiyacını aile mutfağının yemek düzenini),

b) Ekonomik beslenmeyi (ucuz ve iyi bir beslenmeyi, aile mutfağını israftan kurtarmayı),

c) Tarımsal hedefleri (artan nüfus ve tüketim karşısında besleyici ürünlerin üretiminin arttırılmasını, bunun önemini ve şartlarını) öğrenmeli, uygulamalı, ailesine intikal ettirilmeli ve okuldaki beslenme çalışmalarına katılarak, demokratik eğitimin de prensipleri olan işbirliği, ahenk, samimiyet ve yardımlaşma alışkanlıkları kazanmalıdır.

2 — Mahallen bol miktarda yetişen maddelerden öğrencilerin tam olarak faydalanması sağlanırken, çevrede yetişmiyen meyva, sebze ve diğer besin maddelerinin bol bulunan ve yetiştirilen çevrelerden getirtilmesi veya mübadele yapılması hususunda ilköğretim kurullarınca gerekli tedbirler alınmalı ve teşebbüsler yapılmalıdır.

3 — —Mümkün olan yerlerde ilköğretim kurullarınca aş evleri, ocakları kurulması ve öğrencilerin bu yolda beslenmelerinin sağlanmaları düşünülmelidir.

4 — İlköğretim kurullarının mümkün olan yerlerde beslenme dernekleri kurulmasını teşvik etmeleri ve bu kuruluşları çeşitli yönlerden desteklemeleri de hatırlanmalıdır.

5 — Beslenme eğitimi uygulanan her okulda bir pişirme yeri veya mutfak teşkilâtı bulunmalıdır. Su tesisleri ve malzeme deposu gözönünde tutulmalıdır.

6 — Mutfakta besinlerin hazırlanması için gerekli kap kacak, araç ve gereçlerle, sabun gibi temizlik malzemesi sınıf ve yemekhanelerde yedirme, içirme öğretimle ilgili lüzumlu araçlar bulundurulmalıdır.

7 — Beslenme işlerinde yoksun mahallerin çocukları ön plânda düşünülmelidir.

B — Öğrencilerin giyecek noksanlarının telâfisi:

Bilindiği üzere ilkokullarımızda devamsızlık sebeplerinden biri de öğrencilerin elbise, çamaşır, çorap ve ayakkabı gibi giyim eşyasının noksanlığıdır.

Çocuğun çevre şartlarına ve mevsimlere göre giydirilmemesi, çocuk sağlığını da büyük tehlikelere maruz bırakmaktadır. Bu

itibarla çocuğun giyim noksanlıkları mutlaka zamanında temin olunmalıdır.

Bu hizmetin görülmesinde kurullarca aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

1 — Önce ilceler ve il çapında görülen giyim eşyası noksanlıkları ve bu yönden en muhtaç çocuk sayısı tesbit olunmalıdır. Bu işi ilköğretim kurulları öğretmenlerin de yardımı ile müştereken yapacaklardır.

Malî durumları elverişli olduğu halde, gerek görgü noksanlığı ve gerekse alışkanlık yüzünden çocukların giyimine önem vermiyen çocuk velileri zamanında ikaz edilmeli ve velilerin bu hustaki bilgisizliklerinin gidirelimesine çalışılmalıdır.

2 — Malî durumları çok bozuk bulunan ailelerin çocuklarında görülen giyim noksanlıklarının telâfisi, çocukların sağlıklarını korumak ve aynı zamanda devam problemini halletmek bakımından önem taşıdığından bu gibi öğrencilerin şapkasından ayakkabısına kadar giyim ihtiyaçlarının temini cihetine gidilmelidir.

3 — Bütün giyim eşyası velisi tarafından tam olarak temin edilememiş bulunan çocukların yalnız noksan kalan eşyası kurullarca sağlanmalıdır.

4. — Muhtaç durumdaki çocukların giyim noksanlıklarının giderilmesi hususunda Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumu, Himayeye Kurumları, Okul-Aile Birlikleri ve Koruma Dernekleri gibi çeşitli kurumlarla, hamiyetli vatandaşların yardımlarından faydalanılmalı ve bu teşekküllerle işbirliği sağlanmalıdır.

5 — Köy, bucak merkezi ve ilce ilköğretim kurumlarınca mahallen sağlanabilecek giyim eşyası dışındaki ihtiyaçlar il çapında düşünülerek bunun toptan sağlanması cihetine gidilmelidir.

Bu gibi ihtiyaçların toptan temininin ekonomik maksada daha uygun düşeceği gözönünden uzak tutulmamalıdır.

6 — İl ilköğretim kurulları bu maksatla diğer illerde İktisadî Devlet Teşekkülleriyle, diğer çeşitli kurumlarla işbirliği yaparak giyim eşyasının toptan, ucuz ve sağlam olarak temine çalışmalıdırlar.

7 — Giyim eşyasının ucuza maledilmesi bakımından kumaş olarak alınması, gezici köy kadınları kurslarından, Kız Enstitüleri atölyelerinden, ortaokulların biçki - dikiş derslerinden faydalanılarak diktirilmesi ve ayrıca öğrenci velilerinden gönüllü olarak katılacakların hizmetlerinden faydalanılması çareleri de düşünmelidir.

8 — Çeşitli giyim eşyasının satın alınmasında, imalinde korunma ve şevkinde, ihtiyaç sahiplerine teslim edilmesinde vazifeliler her yönden çok hassas ve dikkatli bulunmalıdırlar.

9 — Muhtaç çocukların yedirilmelerinde olduğu gibi giydirilmelerinde de eğitim gayeleri gözönünde tutularak, öğrencilerin haysiyetlerinin korunmasına ve şahsiyetlerinin zedelenmemesine bilhassa azamî dikkat ve itina gösterilmelidir.

Bu meyanda öğrencilerde bir nevi aşağılık duygusu ve hazır yiyicilik ruhu uyanmasına yer verilmemesi için; yedirme, giydirme ve ders levazımı gibi yardımların, uygulama bahçesindeki emeklerinin ve okuldaki sosyal kollarda çalışmalarının karşılığı olduğu ve derslerine daha iyi çalışmalarını temine matuf bulunduğu kendilerine münasip şekilde telkin olunmalıdır.

5 — Esaslı hastalıkların tedavisi:

222 Sayılı Kanunun 25. maddesi, ilköğretim kurullarının sağlık işlerinin yürütülmesi, öğrenci, öğretmen ve hizmetlilerin sağlıklarının korunması ve takibi için il ve ilcelerde sağlık merkezleri ve gezici sağlık ekipleri kurulmasını âmirdir. Ancak; bu merkezlerin şimdiden kurulmasına ve bunlarda ihtiyaca yetecek sayıda doktor, sağlık memuru, hemşire ve hastabakıcı görevlendirilmesine illerin şartları aynı derecede müsait görülmemektedir. Bu yüzden; her il sağlık hizmetlerinin cihazlandırılmasında kendi malî imkân ve şartlarını dikkate alarak sağlık alanındaki çalışma plân ve programlarını buna göre düzenliyecektir.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile müştereken hazırlanmakta olan yönetmelik gönderilinceye kadar, ilköğretim kurumlarının sağlık hizmetlerinin yürütülmesinde illerce aşağıdaki hususlar gözönünde tutulmalıdır.

1 — İlköğretim kurumlarındaki sağlık hizmetlerinin; koruyucu ve tedavi edici olmak üzere iki cephesi bulunmaktadır. Öğrenci, öğretmen ve hizmetlilerin sağlıklarının ciddî bir surette korunabilmeleri için kurulacak olan sağlık teşkilâtının hedefini ve çalışmalarının ağırlık merkezini daha ziyade koruyucu çalışmalar teşkil etmelidir.

2 — Gelirleri müsait olan ve esasen ötedenberi doktor, diş tabibi, sağlık memuru veya hemşire çalıştırmakta olan illerimizle yeteri kadar sağlık personelini kolaylıkla sağlıyabilecek durumdaki büyük illerimiz şimdiden bir sağlık merkezi tesis etmek veya gezici sağlık ekipleri kurmak suretiyle teşkilâtlanmalı ve bu merkezleri maksada uygun şekilde işler hale getirilmelidirler.

3 — Malî durumları ve şartları şimdilik sağlık merkezi tesisine müsait olmayan illerimizde ise tercihan gezici sağlık ekipleri kurulması daha faydalı mütalâa edilmektedir. Bu ekibin bölgesi, görevleri, personeli ve atananlara verilebilecek asgarî aylık miktarları aşağıda gösterilmiştir:

A — Bölgesi:

İllerin sağlık şartları en geri durumdaki okullarından başlamak suretiyle kurulacak "gezici sağlık ekibi" bölgenin özelliği ile bölgeye dahil okullardaki öğrenci sayısı gözönünde tutularak ortalama 150 okul ve 10,000 öğrenciyi içine alan bir çevrede hizmet görecektir.

B — Görevleri:

1) Okul sanitasyonu (Bina ve müştemilatı, su kanalizasyon, havalandırma, aydınlatma, ısıtma ve temizlik)

2) Öğrencilerin, öğretmenlerin ve hizmetlilerin sistematik ve periyodik muayeneleri (fizik ve mantal bakımdan).

3) Öğrencilerin beslenmeleri,

4) Öğrencilerin aşılarının tatbiki,

5) İlkokullarda hastalıklar bakımından tarama ve bu hastalıkların menşelerinin tesbiti.

6) Öğrencilerin tıbbî bakımdan zihnî gelişmelerinin öğretimi takibe uygun olup olmadığının tesbiti.

7) Sağlık eğitimi

8) Sağlık ve sosyal konularla ilgili hizmetler için resmî veya özel teşkilât ve kurumlarla işbirliği.

9) Bu konularla ilgili istatistik hizmetleri.

C — Personel asgarî ücret ve nakil aracı:

Sayı	Asgarî ücreti	Görevi
1	1500	Tabib
7	800	Sağlık teknisyeni
1	800	Sekreter
1	800	Şoför
1	—	Motörlü vasıta

4 — Gezici sağlık ekipleri ayda en az 20 gün köy okullarında, tatil dışındaki diğer günlerde ise bölgelerindeki şehir ve kasaba ilkokullarında vazife görürler.

5 — Ödenek durumları ve diğer şartları bunu da yapmağa müsait olmıyan daha küçük illerimizde ise sağlık merkezi ve gezici sağlık ekipleri kuruluncaya kadar hükûmet tabibi, belediye tabibi, askerî tabib, kızılay, çocuk esirgeme kurumu, iktisadî devlet tesislerinden faydalanma yolları ve çareleri aranmalı ve bulunmalıdır.

6 — İlköğretim kurumlarının sağlık hizmetlerinin yürütülebilmesi için Millî Eğitim Müdürleri; Sağlık Müdürleri, ildeki diğer görevliler ve ilgililerle el ele vererek çalışmak ve ilin bütün imkânlarını kullanmak suretiyle çevrenin sağlık yönünden zararsız hale getirilmesini sağlamak yolunda çeşitli çarelere başvurmalı, müessir tedbirler almalı ve neticeleri de dikkatle takip etmelidir.

7 — Bugün için istenilen şekildeki sıhhî muayene ve mürakabeden uzak bulunan köylerimizden şehir ve kasabalarımıza kadar çevreyi derhal sağlık şartlarına müsait bir hale getirmek ve en kısa zamanda modern sağlık tesislerine kavuşmak elbette mümkün değildir. Ancak, imkân ve şartları en elverişsiz illerimizde bile öğrencilerin sağlık konusunu hemen ele alarak güçlükleri yenmek yolunda ciddî çalışmalara girişmek lâzımdır.

8 — Bu cümleden olmak üzere okullarımızdaki bütün öğrenciler önce öğretmen, okul müdürü, ilköğretim müfettişleri tarafından tarama suretiyle bir müşahadeden geçirilmelidir. Bu tarama neticesinde sağlıklarından şüphe edilen öğrenciler, varsa okul doktorlar, yoksa hükümet tabibi, askerî tabib, Kızılay, Çocuk Esirgeme tabibleri, veli doktorlar tarafından muayeneden geçirilerek, bilhassa salgın ve sosyal hastalıklar bakımından koruma veya tedavileri için gerekli tedbirlere başvurulacaktır.

9 — Okul, okul bütün öğrencilerin gözle taranması ve pratik usullerle muayenesi neticesinde hatalı beslenmeden gelen hastalıklar görüldüğü takdirde bu genelgenin beslenme ile ilgili maddelerinde açıklanan hususlar dahilinde ve beslenme programlarına göre gıda noksanlarının telâfisi cihetine gidilmeli ve hali, vakti yerinde olan veliler ikaz edilmelidirler.

10 — Yine bu muayeneler neticesinde dinlenmeye ihtiyaç gösterenler il dahilinde açılacak dinlenme kamplarına sevk edilmelidirler.

Bu maksatla öğrenciler için dinlenme

kampları, oyun yerleri, yüzme ve yıkanma yerleri tesisi çocuk sağlığını koruma bakımından şimdiden ele alınmalıdır.

11 — Öğrenci sağlığını koruma bakımından okulların suları, helâları sık sık kontrol edilmeli, mahallî teşkilâtına müracaat edilerek içme sularının tahlilleri yaptırılmalı, suyu olmayan okullara muhakkak surette temiz su getirilmeli, bozuk görülecek tesisler süratle islâh edilmelidir.

12 — Okullarımızda, yönetmelikle tesbit edilen asgarî ilâç ve sağlık malzemesinin mutlaka bulundurulması temin olunmalı ve gerektiği zaman ilk yardım dolaplarındaki ilâç ve malzemeden zamanında faydalanma şekilleri öğretilmelidir.

6 — Yetiştirici ve tamamlayıcı sınıflar ve kurslar:

222 Sayılı Kanunda yetiştirici ve tamamlayıcı kurslar iki bölüm halinde ele alınmıştır.

Bunlardan:

A) İlkokulu bitirmiş fakat ilköğrenim çağı dışına çıkmamış olan çocuklar için açılacak tamamlayıcı ve mecburî kurslar.

B) İlköğrenim çağı dışına çıkmış bulunan gençler için yetiştirici mahiyette ihtiyarî kurslar.

Her iki çeşit kurs, mahiyetleri itibariyle okul bilgisine bağlı okumaktan daha çok, birer yetişkin eğitimidir. Bu karakterlerinden dolayı, öğretmenlerimiz tarafından verilecek genel bilgi konuları dışında kalan konuların Bakanlığımız Kız Teknik Erkek Teknik, Ticaret Öğretim ve Halk Eğitimi Genel Müdürlükleriyle, Tarım, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının faaliyet alanlarına girmektedir.

Ancak, öğretmenlerimiz, okul müdürleri ve ilköğretim müdürleriyle ilköğretim müfettişleri, genel bilgi dışında, bu kurslarda yer alacak faaliyetleri organize etmek durum ve mevkiinde olmaları bakımından bu işlerin nasıl yapılacağına dair bazı bilgilere sahip olmaları lâzımdır. Bu itibarla bunların:

1. Açılacak kurslarda ele alınacak konuların tesbiti için çevrelerini incelemeleri,

2. Sağlık, Tarım Bakanlıkları ile Bakanlığımız Halk Eğitimi ve Teknik Öğretim Genel Müdürleri tarafından açılacak sabit ve gezici kurs elemanları ve mahallin ileri gelenleri ile işbirliği yapmaları,

3. Kurs programlarını hazırlama, devam ettirme gibi işleri halkın ihtiyacına ve ilgisine göre ayarlanmaları,

4. Vasıtalardan faydalanma, halkla temaslarda gözönünde tutulacak hususlar üzerinde dikkatle durmaları, lâzımdır.

İlköğretim çağını aşmamış olanlar için açılacak kurslarda gerekli görülen genel bilgiler şunlar olmalıdır:

1. İlkokulda kazandıkları Dil Bilgisini geliştirecek dilimizde yazılan eserlerden zevk almalarına yarıyacak bazı yazışmalarda kolaylıklar sağlayacak mahiyette Türkçe,

2. Çevrenin sağlık şartlarını düzeltecek, sağlıklı yaşamaya götürecek mahiyette sağlık ve beslenme bilgileri,

3. Vatandaşlık bilgilerini arttıracak ve geliştirecek bilgiler,

4. Çevrenin ihtiyaçlarına göre değişecek mahiyette bir kısım kooperatif ve ticarî bilgiler, daktilo ve muhasebe bilgileri,

Heri iki çeşit kursun açılmasında gözönünde bulundurulması gerekli hususlar da aşağıda sıralanmıştır:

1. Kursun nev'ini, faaliyet tarzını, ele alınacak konuların karakterini, devam süresini, malî ihtiyaç ve imkânlar tâyin etmelidir.

2. Kurslar halkın iş hayatına engel olmıyacak şekilde ve mevsimlere göre ayarlanmalıdır.

3. Bihassa öğrenim çağı içinde bulunanlar için açılacak kurslarda bütün memlekete şamil olarak ele alınacak genel bilgiler hariç (Türk dili, sağlık ve vatandaşlık bilgileri) diğer konular, çevrenin ekonomik ve sosyal meselelerine cevap verecek mahiyette ve dozda olmalıdır.

4. Kursların devam süresini, devam edeceklerin ilgisi ve alınacak konuların bünyesi tâyin etmelidir. Bu; mevsimlere, çevre halkının boş vakitlerine ve konuların bünyesine göre değişmekle beraber, haftada 6 saati geçmemesine dikkat olunmalaıdır.

5. Genel bilgi dışında ele alınacak konular, önce mahallinde incelemeli, halkın ilgi duyduuğu konular, mahallî sanat ve meşguliyetlerden geliştirilmesinde fayda düşünülenler tesbit olunmalı, bu hususta kendilerinden faydalanılabilecek mahallin sevilen ve sayılan şahısları ile de görüşülmelidir.

6. Bu kurslarda bilhassa görme ve işitme vasıtalarından (Radyo, Film, afişler, sergilerden) fazlasiyle faydalanma imkânları sağlanmalıdır.

7. Kurslarda bilhassa alışkanlık kazandırma yolları üzerinde durulmalı, çalışma gurupları teşkil edilmeli, gruplarda çevrenin değer verdiği, çevrede sözü edilen kimselerin el ve iş birliğinden faydalanılmalıdır.

8. Kurslarda ele alınacak konuların, çevrenin malî imkânlarını aşmamasına, halkın genel ve dinî inançlarına zıt şeyler olmamasına dikkat olunmalıdır.

Yukarıda ayrı ayrı bölümler halinde açıklanan hususların 222 Sayılı Kanunun uygulanması bakımından taşıdığı ehemmiyet gözönünde bulundurularak ilgililerin bu talimatı büyük bir dikkatle okumaları ve hallî lâzım gelen problemleri kanunun telkin ettiği yönetmelikler hazırlanıncaya kadar bu esaslar dahilinde halletmeleri lüzumunu ve bu talimatın iliniz dahilinde bütün ilkokullara ve vazifelilere duyurulmasını önemle rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı
Ahmet Tahtakılıç

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

(Bu dergi 18-8-1961 tarihinde basılmıştır

ANKARA 1961 — MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ